

СТЕНОГРАФСКЕ БЕЛЕШКЕ
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ГОДИНА 2

БЕОГРАД 1933 ГОДИНЕ

КЊИГА 3

XXXIV РЕДОВНИ САСТАНАК
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ДРЖАН 25 ФЕБРУАРА 1933 ГОДИНЕ У БЕОГРАДУ

ПРЕТСЕДАВАЛИ:

ПРЕТСЕДНИК

Д-р КОСТА КУМАНУДИ

СЕКРЕТАР

АНТЕ КОВАЧ

Присутни г. г. Министри: Министар иностраних послова г. Богољуб Јевтић

Почетак рада у 11 часова.

САДРЖАЈ

Пре дневног реда: — I Читање записника

Говорници: — Витомир Видаковић и секретар Анте Ковач:

2 — Министар иностраних послова подноси Скупштини на решење пакт о организацији Мале Антанте;

3 — Избор одбора за проучавање Пакта о организацији Мале Антанте;

4 — Министар за физичко васпитање народа подноси Скупштини на решење предлог закона о преносу права властности имања у Крупској улици 22 са Гимнастичког друштва „Душан Силни“ односно Београдског соколског друштва „Душан Силни“ на Соколско друштво Београд-Матица и о укидању ограничења својине из Указа од 3 марта 1905 године;

5 — Одбор за проучавање законског предлога о ваздухопловној конвенцији између Краљевине Југославије и Републике Аустрије подноси извештај;

6 — Интерпелација Николе Петрака и другова, народних посланика, на Министра унутрашњих послова.

7 — Извештај г. г. Министра када ће одговорити на поднете интерполације;

8 — Осуства народних посланика.

Дневни ред: Претрес извештаја Имуניתетног одбора од 16 фебруара 1933 године о издавању посланика суду.

Говорници: Известилац Радован Јевтић.

Претседник Др. Коста Кумануди: Отварам 34 редовни састанак Народне скупштине. Изволите чути записник претходне седнице.

Секретар Анте Ковач: чита записник 33 редовног састанка.

Претседник Др. Коста Кумануди: Има реч ради приметбе на записник г. Витомир Видаковић.

Витомир Видаковић: У јучерашњем свом говору, господо, народни посланик г. Алојзиј Павлич кога нисам добро чуо, рекао је, да су двојица посланика гласали и за предлог већине и за предлог мањине у одбору. У ту господу ставио је и мене и г. народног посланика Петра Грајића. Међутим, ја сам у одбору био за доношење овог закона о зборовима и удружењима и у одбору сам говорио за предлог мањине. Моје становиште тамо је било познато, и овде у пленуму Народне скупштине говорио сам за гледиште мањине, за Владин предлог, и ја сам, господо, тако и гласао.

Према томе не стоји и није тачно да сам ја гласао и за предлог већине и за предлог мањине. Даље он каже: Потписали су и извештај већине и извештај мањине. Сви смо ми из мањине и из већине потписали извештај прво већине, као што је и ред, па је после мањина, односно нас седморица смо одвојили своје мишљење и поднели свој засебан предлог.

Према томе ту, господо, нема никакве некоректности и нема ничега, што би се могло са политичко моралног становишта пребацити мени. Стога сматрам за потребно да ово исправим и молим извештача „Правде“ која је донела ту ствар, да донесе и ово обавештење.

Претседник Др. Коста Кумануди: Има реч секретар Анте Ковач.

Секретар Анте Ковач: Пошто се ова примедба не односи на сам записник, то је не могу ни примити.

Председник Др. Коста Кумануди: Прима ли Народна скупштина прочитани записник? (Прима). Објављујем да је прочитани записник примљен. Изволите чути саопштења.

Секретар Анте Ковач саопштава: Г. Министар спољних послова подноси Скупштини на решење Пакт о организацији Мале Антанте.

Председник Др. Коста Кумануди: Господо, предлажем да одмах изаберемо одбор за проучавање овог Пакта. (Прима се). Поднета је само једна кандидатска листа за тај одбор. Изволите је чути.

Л И С Т А

Никола Увуновић
Др. Нишко Перић
Др. Иван Палачек
Др. Иван Мохорич
Будислав Гргур Анђелиновић
Богољуб Кујунџић
Др. Филип Лаваревић
Др. Славко Шећеров
Др. Драгољуб Јевремовић
Никола Прека
Др. Никола Никић
Ставра Трпковић

Председник Др. Коста Кумануди: Прима ли Народна скупштина листу одбора? (Прима). Одбор је према томе изабран. Ја предлажем, да се одреди рок до кога ће одбор поднети извештај; и то да тај рок буде понедељак у вече. Прима ли се овај предлог? (Прима). Овај је предлог примљен. Изволите чути законске предлоге.

Секретар Анте Ковач саопштава: Г. Министар за физичко васпитање народа подноси Скупштини на решење предлог закона о преносу права власти имања у Београду у Круноској улици бр. 22, са Гимнастичког друштва „Душан Силни“ односно Београдског соколског друштва „Душан Силни“, на Соколско друштво Београд — Матица, и о укидању ограничења својине из Указа од 3 марта 1905 године.

Председник Др. Коста Кумануди: За проучавање овог законског предлога изабраће се нарочити одбор, и ставити на дневни ред, кад то Скупштина одлучи. Изволите чути одборске извештаје.

Секретар Анте Ковач саопштава: Одбор за проучавање законског предлога о ваздухопловној конвенцији између Краљевине Југославије и Републике Аустрије подноси Скупштини на решење свој извештај.

Председник Др. Коста Кумануди: Овај ће се извештај штампати, раздати г. г. народним посланицима и ставити на дневни ред, кад то Народна скупштина одлучи. Изволите чути једну интерпелацију.

Секретар Анте Ковач саопштава: Г. Никола Петрак, народни посланик, упућује интерпелацију на Г. Министра унутрашњих послова, о некоректностима градске управе у Карловцу.

Председник Др. Коста Кумануди: Ова ће се интерпелација доставити надлежном Г. Министру. Изволите чути извештаје Г. Г. Министара:

Секретар Милан Мравље саопштава: Г. Министар унутрашњих послова извештава да ће на

интерпелацију г. др. Николе Никића и другова о полицијским мерама противу др. Корошца и другова и др. Влатка Мачека, одговорити кад прикупи потребне податке.

Г. Министар унутрашњих послова — извештава да ће на интерпелацију г. Стјепана Ваљавца и другова о противзаконитом задуживању и другим неправилностима Управне општине Нови Град, одговорити кад прикупи потребне податке.

Г. Министар унутрашњих послова извештава да ће на интерпелацију г. Јове Принципа о прогону железничких службеника из Алипашиног Моста одговорити кад прикупи потребне податке.

Председник др. Коста Кумануди: Овај се извештај прима на знање. Изволите чути отсуства г. г. народних посланка.

Секретар Анте Ковач саопштава: г. Душан Живојиновић, народни посланик, моли за 3 дана отсуства због хитних домаћих послова; Г. Перо Грајић народни посланик моли за 3 дана отсуства због приватних послова.

Председник Др. Коста Кумануди: Одобрава ли Народна скупштина тражена отсуства (Одобрава). Објављујем да су тражена отсуства одобрена, Прела за на дневни ред. Прва тачка дневног реда: Претрес извештаја Имуניתетног одбора од 16 фебруара 1933 године о издавању ипосаника: суда. Има реч извештај г. Радован Јефтић.

Радован Јефтић Чита извештај који гласи

НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

Имуניתетни одбор примио је преко Претседништва Народне скупштине захтева Г. Министра правде за одобрење продужења кривичног поступка противу г. г. народних посланика и то: Фрање Маркића, за дело из §§ 301 и 310 к. з., а по тужби Вељка Гргуновића.

Салиха Бајића за дело из § 52 Закону о штампи, а по тужби Радована Марковића.

Тоше Рајића за дело из § 156 к. з. а по тужби државног тужоца.

Лovre Петовара за дело из § 301 к. з. а по тужби Мурсе Јосипа.

Ристе Ђокића за дело из § 302 к. з. а по тужби Др. Станка Шибеника.

Ристе Ђокића за дело из § 302 к. з. а по тужби Николе Беланчића.

Ристе Ђокића за дело из § 301 к. з. а по тужби Јанка Цудермана.

Милана Степановића за дело из § 111 к. з. а по тужби Духовног суда.

Петра Нујића за дело из § 301 к. з. а по тужби Емила Гргурића.

Стјепана Максимовића за дело из § 301 к. з. а по тужби Јове Лазаревића.

Ивана Урека за дело из § 302 к. з. а по тужби државног тужоца.

На трећој својој седници, одржаној на дан 16 фебруара 1933 године Имуניתетни одбор је размотрио све горе поменуте предмете и цео оптужни материјал, на му је част, на основу чл. 74 Устава и § 110 Закона о пословном реду у Народној скупштини предложити Народној скупштини следеће:

Да се по предметима Фрање Маркића, Салиха

Бајића, Др. Тоше Рајића, Ловре Петовара и сва три предмета Ристе Ђокића, не одобри продужење кривичног поступка, јер је одбор мишљења да је ту по среди политичко прогањање.

Да се по предметима Милана Степановића, Петра Нујића, Стјепана Максимовића и Ивана Урека такође не одобри продужење кривичног поступка, јер одбор налази, да у овим случајевима нема довољно доказа о постојању кривичних дела.

Одбору је част доставити Скупштини овај извештај, с молбом да га у свему изволи усвојити.

Одбор је одредио за известнице по овим предметима г. г. Др. Тодора Лазаревића и Радована Јевтића.

Секретар
Филиј Цемовић с. р.

Претседник
Имунитетног одбора
Милан Секулић, с. р.

Ч л а н о в и :

Др. Тодор Лазаревић, с. р. Тодор Р. Томић,
с. р. Др. Мирко Ивандекић, с. р. Аранђел Савић,
с. р. Др. Фрањо Грубер, с. р. Вишомир Видаковић,
с. р. Иван Лончар, с. р. Чед. И. Захарић с. р.

Претседник Др. Коста Кумануди: Има ли ко од госпoде посланика да узме реч? (Нема). Пошто се нико не јавља за реч, то стављам на гласање извештај Имунитетног одбора. Господа, која су за извештај нека изволе седети, а која су против изволе устати. (Сви седе). Пошто сви седе, објављујем да је извештај Имунитетног одбора примљен једногласно. С овим је данашњи дневни ред исцрпен.

Са вашим пристанком, данашњу ћу седницу закључити. Као дневни ред за идућу седницу предлагам утврђивање дневног реда. Прима ли Народна скупштина? (Прима). Наредну седницу одређујем у понедељак, у 11 часова пре подне.

Данашњу седницу закључујем.

Седница је закључена у 11,15 часова.

МИНИСТАРСТВО ИНОСТРАНИХ ПОСЛОВА

Краљевине Југославије

Пов. Бр. 3764

Рег. ознака Раг-16

Прилога: (11) једанаест

Предлог закона о Пакту о организацији Мале Антанте, закљученом и потписаном у Женеви, 16 фебруара 1933 године, између Краљевине Југославије, Краљевине Румуније и Чехословачке Републике.

Господине Претседнице,

У прилогу под .|1 част ми је доставити вам оригинални Указ Његовог Величанства Краља од 25 фебруара 1933 године, којим сам овлашћен у смислу члана 63 Устава Краљевине Југославије да могу поднети на решавање Народном претставништву предлог закона о Пакту о организацији Мале Антанте, закљученом и потписаном у Женеви 16 фебруара 1933 године, између Краљевине Ју-

гославије, Краљевине Румуније и Чехословачке Републике.

У прилогу под .|2 част ми је доставити вам десет примерака предлога закона са образложењем о горе поменутом Пакту, с молбом да исти изволите изнети хитно на решење пред Народну скупштину.

Изволите примити, Господине Претседнице, и овом приликом уверење о моме особитом поштовању.

Министар иностраних послова,

В. Д. Јевтић, с. р.

М И

АЛЕКСАНДАР I

По милости Божјој и вољи народној
Краљ Југославије

На предлог Нашег Министра иностраних послова, а по саслушању Нашег Министарског савета решили смо и решавамо:

Овлашћује се Наш Министар иностраних послова да може на основу члана 63 Устава Краљевине Југославије поднети Народном претставништву на решавање:

Предлог закона о Пакту о организацији Мале Антанте, закљученом и потписаном у Женеви, 16 фебруара 1933 године.

Наш Министар иностраних послова нека изврши овај Указ.

25 фебруара 1933 године
у Београду.

АЛЕКСАНДАР, с. р.

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА

Пакту организације Мале Антанте, закљученом и потписаном у Женеви 16 фебруара 1933 године, између Краљевине Југославије, Краљевине Румуније и Чехословачке Републике

који гласи:

§ 1

Одобрава се и добија законску силу Пакт о организацији Мале Антанте, закључен и потписан у Женеви, 16 фебруара 1933 године, између Кра-

љевине Југославије, Краљевине Румуније и Чехословачке Републике, чији текст у француском оригиналу и преводу гласи:

ПАКТ О ОРГАНИЗАЦИЈИ МАЛЕ АНТАНТЕ

*Његово Величанство Краљ Југославије,
Његово Величанство Краљ Румуније и
Председник Републике Чехословачке.*

У жељи да одрже и организују мир.

Руководени чврстом вољом да појачају привредне везе са свима државама без разлике, а нарочито са државама Средње Европе.

У тежњи да очувају мир у свима приликама да омогуће еволуцију ка дефинитивној стабилизацији прилика у Средњој Европи и да зајамче поштовање заједничких интереса њихових трију Земља;

Решени да, у том циљу, даду органску и сталну основицу пријатељским и савезничким односима који постоје између трију Држава Мале Антанте и,

Убеђени у потребу остварења ове стабилности, путем потпуног изједначења њихове опште политике и образовањем једног управног органа ове заједничке политике, групе трију Држава Мале

PACTE D'ORGANISATION DE LA PETITE ENTENTE

*Sa majesté le Roi de Yougoslavie
Sa majesté le Roi de Roumanie et
Le Président de la République Tchécoslovaque*

Désireux de maintenir et d'organiser la paix,

Ayant la ferme volonté d'intensifier les rapports économiques avec tous les Etats sans distinction et avec les Etats de l'Europe Centrale en particulier,

Soucieux de voir sauvegarder la paix dans toutes les circonstances, d'assurer l'évolution vers une stabilisation définitive des conditions en Europe Centrale et de faire respecter les intérêts communs de leurs trois Pays,

Décidés de donner, à cet effet, aux rapports d'amitié et d'alliance qui existent entre les trois Etats de la Petite Entente, une base organique et stable, et

Convaincus de la nécessité de réaliser cette stabilité d'une part par l'unification complète de leur politique générale et d'autre part, par la constitution d'un organe directeur de cette politique com-

Антанте образујући на тај начин једну вишу-међународну јединицу а којој могу приступити и друге државе под условима који се имају усвојити у сваком посебном случају,

Одлучили су да утврде ово што следује ниже изложеним одредбама, и

Одредили су као своје пуномоћнике, и то:

Његово Величанство Краљ Југославије:

Његову Екселенцију Господина Богосљуба Д. Јевтића, Министра иностраних послова,

Његово Величанство Краљ Румуније:

Његову Екселенцију Господина Николу Титulesка, Министра иностраних послова,

Претседник Републике Чехословачке:

Његову Екселенцију Господина Едуарда Бенеша, Министра иностраних послова,

Који су се, пошто су поднели своја пуномоћја, сагласили о одредбама, које следују:

Члан први.

Установљава се као управни орган заједничке политике групе трију Држава један стални савет Држава Мале Антанте, састављен од Министара иностраних послова трију респективних земаља или од нарочитих Делегата наменованих у ту сврху. Одлуке Сталног савета доносиће се једногласно.

Члан 2

Стални савет, сем својих редовних односа, који се одржавају дипломатским путем, састоје се обавезно најмање три пута годишње. Један од обавезних годишњих састанака државе се, неизменице, у свакој од трију држава, а други у Женеви за време састанка Скупштине Друштва народа.

Члан 3

Претседник Сталног савета је Министар иностраних послова оне Државе у којој се држи обавезни годишњи састанак. Њему припада иницијатива за одређивање дана и места састанка, он одређује дневни ред и припрема одлуке које се имају донети. Све до првог обавезног састанка наредне године, он остаје Претседник Сталног савета.

Члан 4

У свима питањима која се расправљају као и у свима одлукама које се доносе, било кад се тиче међусобних односа држава Мале Антанте, било кад се тиче њихових односа са трећима, строје ће бити поштовано начело потпуне једнакости трију држава Мале Антанте.

Члан 5

Према потребама ситуације, Стални савет може одлучити да се заступање или одбрана гледишта држава Мале Антанте у неком одређеном питању повери једном једином Делегату или Делегацији једне једине Државе.

Члан 6

За сваки политички уговор сваке Државе Мале Антанте, за сваки једностран акт којим се мења садашња политичка ситуација једне од Др-

муне, le groupe des trois Etats de la Petite Entente, formant ainsi une unité internationale supérieure et ouverte à d'autres Etats dans les conditions à convenir dans chaque cas particulier,

On résolu d'établir ce qui suit dans les dispositions ci-après, et

Ont désigné pour leurs Plénipotentiaires, à savoir:

Sa majesté le Roi de Yougoslavie:

Son excellence Monsieur **Bogoljub Jevtić**,
Ministre des Affaires Etrangères,

Sa majesté le Roi de Roumanie:

Son Excellence Monsieur **Nicolas Titulesco**,
Ministre des Affaires Etrangères

Le président de la République Tchecoslovaque:

Son Excellence Monsieur **Edouard Benes**,
Ministre des Affaires Etrangères,

Lesquels, après avoir présenté leur plein pouvoirs, sont convenus des dispositions suivantes:

Article 1er.

Un Conseil Permanent des Etats de la Petite Entente, composé des Ministres des Affaires Etrangères des trois pays respectifs, des Délégués spéciaux, nommés à cet effet, est constitué comme organe directeur de la politique commune du groupe des trois Etats. Les décisions du Conseil Permanent seront prises à l'unanimité.

Article 2.

Le Conseil Permanent, en dehors de ses rapports réguliers par la voie diplomatique, se réunit obligatoirement au moins trois fois par an. Une des réunions annuelles obligatoires a lieu, tour à tour, dans chacun des trois Etats, l'autre se tiendra à Genève lors de l'Assemblée de la Société des Nations.

Article 3.

Le Président du Conseil Permanent est le Ministre des Affaires Etrangères de l'Etat où se tient la réunion obligatoire annuelle. C'est lui qui prend l'initiative en vue de fixer la date et désigner le lieu de la réunion, et qui arrête son ordre du jour et prépare les décisions à prendre. Jusqu'à la première réunion obligatoire de l'année suivante, il reste Président du Conseil Permanent.

Article 4.

Dans toutes les questions qui sont discutées ainsi que dans toutes les décisions qui sont prises, soit en ce qui concerne les rapports des Etats de la Petite Entente entre eux, soit en ce qui concerne leurs rapports avec les tiers, le principe de l'égalité absolue des trois Etats de la Petite Entente est rigoureusement respecté.

Article 5

Suivant les nécessités de la situation, le Conseil Permanent peut décider que dans une question déterminée la représentation ou la défense du point de vue des Etats de la petite Entente sera confiée à un seul Délégué ou à la Délégation d'un seul Etat.

Article 6.

Tout traité politique de chaque Etat de la Petite Entente, tout acte unilatéral changeant la situation politique actuelle d'un des Etats de la Petite

жава Мале Антанте с погледом на неку трећу државу, као и за сваки привредни споразум који повлачи важне политичке последице, биће у будуће потребан јединогласни пристајак Савета Мале Антанте.

Садашњи политички уговори сваке Државе Мале Антанте са трећим државама биће постепено и у колико је то могуће изједначени.

Члан 7

Установљава се један Привредни савет Држава Мале Антанте ради постепеног координирања привредних интереса трију Држава, било између њих, било у њиховим односима са трећим државама. Он ће бити састављен од привредних, трговинских и финансијских специјалиста и стручњака и функционисаће као помоћни саветодавни орган Сталног савета у његовој општој политици.

Члан 8

Стални савет може да установљава друге сталне или привремене органе, комисије или одборе било ради неког специјалног питања, било ради једна утврђених питања у сврху да их проуче и да припреме њихова решења за Стални савет.

Члан 9

Установљава се Секретаријат Сталног савета. Његово седиште одређује се свагда за годину дана у престоници Претседника Сталног савета за ту годину. Један одсек Секретаријата функционисаће стално у седишту Друштва народа у Женеви.

Члан 10

Заједничка политика Сталног савета има бити прожета општим начелима садржаним у свима великим међународним актима поратне политике, као што су Пакт Друштва народа, Париски Пакт, Општи Акт Арбитраже, евентуалне конвенције о разоружању и Пактови Локарна. Уосталом, у овом Пакту не може бити ничега што би се противило начелима и одредбама Пакта Друштва народа.

Члан 11

Конвенција о савезу између Румуније и Чехословачке, од 23 априла 1921 године, између Румуније и Југославије, од 7 јуна 1921, и између Чехословачке и Југославије, од 31 августа 1920, које су 21 маја 1929 биле продужене и које су допуњене одредбама овога Пакта, као и општи Акт о Концилацији, Арбитражи и Судском расправљању потписан од трију Држава Мале Антанте у Београду, 21 маја 1929, обнављају се на неограничено време.

Члан 12

Овај Пакт биће ратификован и размена ратификација извршиће се у Прагу, најкасније приликом првог обавезног састанка. Он ће ступити на снагу на дан размене ратификација.

У потврду чега су напред именовани Пуномоћници потписали овај Пакт.

Рађено у Женеви, 16 фебруара 1933 у три равногласна примерка. —

М. П. Б. Д. Јевтић, с. р.
М. П. Н. Титулеско, с. р.
М. П. Едуард Бенес, с. р.

Entente à l'égard d'un Etat tiers, ainsi que tout accord économique comportant des conséquences politiques importantes, exigeront dorénavant le consentement unanime du Conseil de la Petite Entente.

Les traités politiques actuels de chaque Etat de la Petite Entente avec des Etats tiers seront progressivement et autant que possible, unifiés.

Article 7.

Un Conseil Economiques des Etats de la Petite Entente pour la coordination progressive des intérêts économiques des trois Etats, soit entre eux, soit dans leurs rapports avec des Etats tiers, est constitué. Il sera composé de spécialistes et d'experts en matières économiques, commerciales et financières et fonctionnera comme organe auxiliaire consultatif du Conseil Permanent dans sa politique générale.

Article 8.

Le Conseil Permanent a la faculté d'établir d'autres organes stables ou temporaires, des commissions ou des comités, soit pour une question spéciale, soit pour des groupes de questions déterminées en vue de les étudier et de préparer leurs solutions pour le Conseil Permanent.

Article 9.

Un Secrétariat du Conseil Permanent est créé. Son siège est établi toujours pour un an dans la capitale du Président en exercice du Conseil du Permanent. Une section du Secrétariat fonctionnera d'une façon permanente au siège de la Société des Nations à Genève.

Article 10.

La politique commune du Conseil Permanent doit être inspirée par les principes généraux contenus dans tous les grands actes internationaux de la politique d'après-guerre, comme le sont le Pacte de la Société des Nations, le Pacte de Paris, l'Acte Général d'Arbitrage, les Conventions éventuelles sur le Désarmement et les Pactes de Locarno. Du reste, rien dans le présent Pacte ne peut être contraire aux principes et aux dispositions du Pacte de la Société des Nations.

Article 11,

Les Conventions d'alliance entre la Roumanie et la Tchecoslovaquie, en date du 23 avril 1921, entre la Roumanie et la Yougoslavie, en date du 7 juin 1921, et entre Tchecoslovaquie et la Yougoslavie, en date 31 août 1922, qui ont été prolongées le 21 mai 1929 et qui sont complétées par les dispositions du présent Pacte, ainsi que l'Acte de Conciliation d'Arbitrage et de Règlement judiciaire, signé par les trois Etats de la Petite Entente à Belgrade, le 21 mai 1929, sont renouvelés pour une durée illimitée.

Article 12.

Le présent Pacte sera ratifié et l'échange des ratifications aura lieu à PRAHA, au plus tard à l'occasion de la prochaine réunion obligatoire. Il entrera en vigueur le jour de l'échange des ratifications.

En foi de quoi les Plénipotentiaires susnommés ont signé le présent Pacte.

Fait à Genève, le 16 février 1933 en trois exemplaires identiques,

Signé: B. D. JEVTIĆ, m. p. (L. S.)
Signé: N. TITULESCO, m. p. (L. S.)
Signé: Dr. EDOUARD BENES, m. p. (L. S.)

§ 2

Овај Закон ступа у живот кад се обнародује у „Службеним новинама“ а обавезну силу добија кад се испуне услови из члана 12 реченог Пакта Препоручујемо свима нашим Министрима да

се о извршењу његовом старају, властима запома да по њему поступају, а свима и свакоме да се покуравају.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

На дан 16 фебруара 1933 године закључен је и потписан је у Женеви Пакт о организацији Мале Антанте у циљу да се даје једна органска и стална основица постојећим пријатељским и савезничким односима трију држава, који су већ били утврђени ранијим конвенцијама и то:

Конвенцијама о савезу између Краљевине Румуније и Чехословачке Републике од 23 априла 1921 године; између Краљевине Југославије и Краљевине Румуније од 7 јуна 1921 године; између Чехословачке Републике и Краљевине Југославије, од 31 августа 1922 године. Ове конвенције биле су продужене 21 маја 1929. године, а сада се допуњују овим Пактом о организацији. Речене конвенције као и општи Акт о консолидацији, арбитражи и судском расправљању за кључен и потписан између трију Држава Мале Антанте 21 маја 1929 године обављају се на неограничено време.

Овим Пактом установљава се, као управни орган политичке групе коју сачињавају Државе Мале Антанте један стални савет Држава Мале

Антанте састављен од трију Министара иностраних послова или од нарочитих делегата. Стални савет састојаће се најмање три-пута годишње и доносиће своје одлуке једногласно. Сваке године ће се по један састанак одржати редом у свакој од трију држава под председништвом Министра иностраних послова дотичне државе.

Од сада ће за сваки политички уговор сваке од трију држава као и за приредне уговоре који повлаче политичке последице бити потребан једногласни пристанак овог Савета.

Стални савет може установљавати друге сталне или привремене комисије или одборе ради проучавања специјалних питања.

Од нарочите важности јесте одредба по којој је отворена могућност и другим државама да могу према развоју прилика, приступити групи Држава Мале Антанте, овим Пактом потпуније образованој у тежњи да се што више гаранција створи за одржавање мира и постизавање срећености прилика у Средњој Европи. —

Господине Претседниче,

На основу овлаштења датог ми указом Његовог Величанства Краља од 23. фебруара 1933 г., част ми је у прилогу доставити вам „Пројекат Закона“ о преносу права власности имања у Београду у Круској улици број 22 са Гимнастичког друштва „Душан Силни“, на Соколско друштво Београд-Матица, и о укидању ограничења

својине из указа од 3 марта 1905 године, с молбом да га изволите послати Законодавном одбору Народне скупштине на решење.

Изволите, господине Претседниче, примити и овом приликом уверење о мом особитом поштовању.

Министар
физичког васпитања народа
Др. Ханжеск, с. р.

МИ

АЛЕКСАНДАР I

По милости Божијој и вољи народној
Краљ Југославије

На предлог Нашег Министра физичког васпитања народа и по саслушању Нашег Министарског савета, а на основу чл. 63 Устава Краљевине Југославије решили смо и решавамо:

Овлашћује се Наш Министар физичког васпитања народа да може поднети Народном претставништву Краљевине Југославије на решавање предлог закона о преносу права власности имања 23 фебруара 1933 године

Београд

Министар
физичког васпитања народа,
Др. Лавослав Ханжеск, с. р.

у Београду у Круској улици број 22, са Гимнастичког друштва „Душан Силни“, односно Београдског соколског друштва „Душан Силни“, на Соколско друштво Београд-Матица, и о укидању ограничења својине Указа од 3 марта 1905 године.

Нап! Министар физичког васпитања народа нека врши овај Указ.

АЛЕКСАНДАР, с. р.

ПРОЈЕКАТ ЗАКОНА

О преносу права власности имања у Београду у Крунској улици број 22 са Гимнастичког друштва „Душан Силни“, односно Београдског соколског друштва „Душан Силни“, на Соколско друштво Београд-Матицу и о укидању ограничења својине из Указа од 3 марта 1905 године.

§ 1

Соколско друштво Београд-Матица признаје се као правни наследник бившег Гимнастичког друштва „Душан Силни“ из Београда, односно Београдског соколског друштва „Душан Силни“.

§ 2

Одобрава се Соколском друштву Београд-Матица у Београду, да може отуђити или задужити своје имање постојеће у Крунској улици бр. 22 по танији тек. бр. 965, А. — К.О. бр. 296—910 од 22 фебруара 1911. год.

§ 3

Добијени новац од отуђења или задужења овога имања мора се унети у фонд за подизање Со-

колског дома и летњег вежбалишта Соколског друштва Београд-Матица, на имању постојећем у Делиградској улици бр. 29 и сме се употребити једино и само за ту сврху.

§ 4

Овлашћује се Министар физичког васпитања народа да врши надзор о правилном извршењу овога закона.

§ 5

Овај закон добија обавезну снагу на дан обнародовања у „Службеним новинама“, када да се престаје важити ограничење својине, одређено Указом од 3 марта 1905 године. (Српске Новине, број 57 од 11 марта 1905 год.).

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

На Министра унутрашњих послова

Господине Министре,

Почетком листопада 1932. именовано је за наш град Карловац ново градско заступство, које је одмах и у дужност уведено.

При том именовану није никако узет обзир на расположење грађанства, које је услед тога било огорчено и незадовољно, а таквим је и данас остало.

Виђенији и критичнијег духа тада именовани градски заступници, њих седам, запавили су ово расположење, па су одмах дали оставке, по свој прилици и у уверењу, да би њихова сурадња у том заступству била без користи за опшениност.

Из истих разлога дао је накнадно оставку и још један, који је државни чиновник, којег се оставка не уважава, паче му се ради тога пријети премештањем.

Већину градског заступства то није смело, она је приступила послу и преузела управу града нагласујући код тога, да ће провести реорганизацију пословања и град из ове тешке економске кризе извести без јачег поремећења и осјетљивије штете.

Досадањим радом они нијесу то потврдили, већ су напротив получили дезорганизацију у пословању градског начелства и градских подuzeћа; а к тому тегобе кризе повећали.

У докв нека служе слиједеће чињенице:

1 Дана 11-XI 1932. створили су на јавној скупштини закључак, којим се битно мијења статус градске муњаре.

Према том новом статуту постала је наша муњара обични уред градског начелства, док је била прије самостално градско подuzeће.

У новом се је статуту њезина правна особност изгубила, а последице, које отуда настају, такве су, да је њезин нормални посао немогућ, а мате-

ријално ју мора довести с временом до пропасти.

Према новом статуту склапање уговора и свих других послова може за њу обављати једино градско заступство уз одржање прописа закона о радничком заступству.

Кад муњара нема самосталности, њезин је управни одбор раван другим градским одборима и не може ништа самостално закључивати. — Његови закључци морају бити одобрени по скупштини градског заступства.

У колико су стваратељи новог статута задржали пријашњу компетенцију управног одбора муњаре, то је у протимби за законом о уређењу градова и статута града Карловца, чим је она престала бити самостално подuzeће.

О статуту су узељи надаље одредбу, да се благајничко пословање муњаре врши преко градске благајне, а та одредба посао, само, комплицира и оштећава, јер се за њега воде исте књиге код двају уреда, те га без потребе обавља више људи у равно доба у двима уредима.

Новим се статутом креира у муњари мјесто комерцијалног директора с великом мјесечном платом, премда је изричито и строго забрањено инструкцијама и одредбама виших власти постављање нових чиновника код самоуправних тијела и њихових подuzeћа, паче испирање њихове дозвољено попуњавати.

Креирање мјеста комерцијалног директора у нишој муњари није било никако потребно, а још мање корисно.

Она је без њега постојала преко двадесет година, кроз које је вријеме показала замјерне успјехе у сваком погледу, тако да је била на част граду Карловцу.

Промет муњаре састоји се у главном у продаји и добави електричне струје, према чему је за просуђење бонитета и просперитета односних посала потребно првенствено стручно т. ј. техничко знање.

Слиједи да и комерцијалну страну наше муњаре може успјешно и исправно водити лице које имаде електротехничку спрему, дакле инжењер са електротехничким факултетом.

Тако је и било до доношења новог статута, а тако је и код других градова н. пр. у Загребу и Осиеку.

Чему да буде Карловац изимка?

Зашто да наша муњара има посебног, врло скупог, сувишног и неспособног комерцијалног директора?

Наше је међутим тврдо уверење, да је промјена статута успјешно у главном ради тога, да мјесто ново креираног комерцијалног директора може заносјести Оскар Дољак, вет градског заступника Јулија Немца, који је донета таквим и именован.

У доказ ове тврдње нека служе т. зв. „Карловачке пушкотице“, према којима су оснивачи овдашње организације Ј. Р. С. Д. при првом свом састанку ради организовања увјетовали, да се споменути имаде свакако намјестити у муњари.

Градско заступство изабрало га је за сталнога чиновника привило му неких 20 година службе и одредило му масну плаћу, премда до тада није био у државној или самоуправној служби и премда се не одликује каквим изванредним знањем.

Неоспорно ће тим именованем град претрпјети голему материјалну штету.

Градско заступство у provedeњу своје задаће, да редуцира особље код градског начелства и градских подuzeћа, починило је велике социјалне неправде.

Редукција је била излика, да се лично непољудни намјештеници, који су иначе у служби бесприкорни, макну, а мјесто њих поставе пријатељи, родбина и својта градских заступника.

Редукција сама није проведена, јер је број ново постављених намјештеника већи од онога редуцираних.

У самом градском начелству отпуштено је њих 17, а на ново постављено 24.

Међу отпуштенима имаде инвалида, који по закону имаду првенствено право намјештења, а не првенствено право отпуштања, а имаде и таквих, који служе већ преко 10 година, те су се сада у сред зиме нашли без икакве ичега на улици.

Напосе овдје истичемо, да је заснован код градског начелства т. зв. социјални отејек, који воде ново постављени намјештеници уз годишњу плаћу од неких 30.000 динара, а који имаду задаћу, да градској сиротињи подијеле потпору од 20.000 динара.

Потпуно сувишно намјештење, јер тај посао могао је обавити — као прије — већ постојећи персонал.

Отпуштени су сви досадањи митничари и мјесто њих постављени нови, у уредовање сасвим неупућени, услед чега је посао занео и штета градској општини проузвучена, па је градско начелство било присиљено, да за неке нове митничаре задржи старе као инструкторе.

Међу отпуштенима истичемо слиједече:

1 Мату Галовићи, митничара са 13 година службе и оца двоје неопскрбљене дјеце,

2 Мију Јакшића, достављача са 11 година службе, оца двоје неопскрбљене дјеце.

3 Вјекослава Мусај митничара са 8 година службе, оца двоје неопскрбљене дјеце, а к тому инвалида,

4 Аделу Гашипаровић, писар. помоћницу са 10 година службе,

5 Мату Сељана, достављача са 17 година службе и оца обитељи,

6 Рудолфа Хопе-а, инвалида.

7 Станку Хрен, писар. помоћницу са 5 година службе,

8 Франу Молтца, митничара са 7 година службе и оца двоје неопскрбљене дјеце,

9 Јанка Матана и Петра Фураче, лугаре са 8 и 5 година службе, оцеве неопскрбљене дјеце,

10 Николу Влашића, Ивана Крајачића и Стјепана Рогоза, митничара с више година службе и оцеве обитељи,

11 Стјепана Лукачића, надзорника каменолома са више година службе и оца обитељи с много чланова.

12 Ивана Фркића, превозача, са више година службе и оца обитељи.

13 Јосипа Канчића побирача пијацџине са 12 година службе и оца 4 неопскрбљене дјеце, и

14 Емила Малбохана, намјештеника грађевног уреда с више година службе, оца неопскрбљене дјеце и инвалида.

Мјесто ових намјештени су мање потребни социјалних обзира и с мањом спремом, али с већом наклоношћу чланова садањег градског заступства.

Отпуштени су из градског начелства и многи досадањи искусни градски радници и надлежници, а мјесто њих постављени нови, који су у милости, али без спреме.

Наводимо, да је попуњено и мјесто равнатеља гласбеног завода, чије је функције прије обављала редовна учитељска сила.

То мјесто је дано Рудолфу Тацкику без натјечаја — дакле протупрописно — уз мјесечну плаћу од 3.000 динара, које мора плаћати градска штедионица, а која се је најалост послужила уредбом из § 6. зак. од 19-ХП Г 32. о продужењу важности закона о заштити земљорадника и т. д.

Код градске муњаре поступано је још горе.

И ту је отпуштен већи број старијих искусних намјештеника, а мјесто њих намјештени су нови без квалификације.

Муњара мора с тога платити велике своте за откавно вршење и отправине што никако није било потребно.

Међу отпуштенима налази се Мано Биловић, фактуриста и калкулатор са 10 година службе и отац троје ситне дјеце.

Кроз цијело врјеме вршио је повјерени му посао с највећим маром и пожртвованомшћу, те му је управа муњаре дала свједојбу највеће спреме и исправног вршења службе.

Мјесто њега поставило је градско заступство Борислава Цоточњака, младића, без обитељи и сина добро ситуираних родитеља, који је прије тога био намјештен у градској благајни.

Нема квалификације.

Он је трговачки помоћник специјалне струке и имаде највише два разреда гимназије.

Мано Биловић имаде напротив потпуно тражену квалификацију т. ј. пет разреда гимназије и

два разреда трговачке школе са закључним испитом.

Зашто је ипак Мале Биловић отпуштен, а Борислав Поточић намјештен?

На ово питање нека одговори садање градско заступство.

Отпуштен је и Владимир Цвитковић, надмонтер муњаре, са преко 20 година службе; ожешен, са обитељи, а и он без правог и стварног разлога.

Макнут је, да може други бити промакнут.

Потоњи је паче био стално намјештен, према чему ће му муњара морати исплатити велику отплатину.

Је ли ово у интересу града и државе или кога трећег?

Ув чиновнике намјештено је и много радника стално.

Укупно је стално намјештених 43, док су прије била само двојица.

Као шофер намјештен је у муњари Иван Сирковић, иначе по занимању бријач.

Његовом несмотрености разлупан је у времену од мјесец дана теретни ауто и изгорио особни ауто, чиме је граду проузрочена штета преко 100.000 динара.

Прије су код књиговодства у муњари била запослена два чиновника (Боговић и Хофман), док данас на њему ради пет њих (Доља Кокот, Тацлик, Хофман и Брезарић).

Прије су берива муњарских чиновника и других намјештеника износила мјесечно око 75.000 дин. а сада ће износити око 100.000 дин.

Спомињемо, да је стално намјештен Станоје Николић, као главни монтер код централе, човек стар и бољешљив који до пред мјесец дана није био никада у муњари намјештен; те да није искључено, да ће у најкраће вријеме затражити мировину и исту добити, будући да му је у службу урачунат већи број година.

Међу ново намјештенима налазе се дјеца, рођаци и бивши слуге садањих градских заступника.

Намјештени су многи без квалификације и то стално, код чега им је урачунато више година службе, које су провели које куда, само не у државној или самоуправној служби.

Наглашујемо код овога, да е у муњари редуцирано 19 канцеларијских намјештеника, а наново постављено 21, од којих су готово сви стално намјештени ув привнање службе за много година.

Међу ново стално намјештенима има и таквих, који нијесу свршили свој војнички рок, а то је очито протузаконито.

И овим поступком садањег градског заступства претрпит ће наш град велику материјалну штету.

3 Напосе истичемо, да је садање градско заступство намјестило,

а) за подворника сина градског подначелника Павлачића,

б) за комерцијалног директора у муњари зета градског заступника Јулија Немца,

ц) за чиновника муњаре кћи градског заступника Фердинанда Махника стару 15 година,

д) за митничара ближег рођака градског заступника Перковића,

е) за књиговођу градеке муњаре сина градског заступника Кокота,

ф) за бравара у муњари сина градског заступника Перковића,

г) за градског манипуланта брата градеког заступника Перковића, који дакако нема квалификације и

х) за подворника муњаре слугу оца градског заступника дра Ђикице Бадовица.

4 Дана 10-XII 1932. била је скупштина градског заступника у Карлов на којој је међу њим створен закључак, да се Звонимиру Тарнику, пекарском обртнику и градском заступнику, те његовој супрузи Анки Тајник подијељује из убошке закладе зајам у износу од 120.000 дин. тиме, да се тај зајам имаде залогоправно осигурати на њиховим некретностима, уписанима у grunt. ул. број 357. п. о. Карловац и то на другом мјесту.

Закључак се овај противи позитивним прописима.

Са имовином убошке закладе имаде се управљати и располагати као са оном, која стоји под државним надзором.

Према тому имаде се позајмљена готовина осигурати хипотеком на првом мјесту.

Тако наиме одређују прописи о сиротињским повјереницима, о благајничком руковању са имовином сиротињском код порезних уреда, те о заједничким сиротињским пјезеницима, а једнако и закон о уређењу (Управе фондова) Државне хипотекарне банке Краљевине Југославије од 8-VI 1898 са изменама и допунама.

У конкретном случају поготово се је морало тражити хипотека на првом мјесту или се није смпо зајам одобрити и то ради тога, што је на првом мјесту већ укњижено право залога за своту од 160.000 дин. на корист Државне хипотекарне банке, а хипотецирани објект нема баш превелике вриједности.

Сувише истечено, д су Звонимир и Анка Тарник тражили зајам у истом износу од занатске банке али им је исти ускраћен, јер је та банка процијенила њихове некретности на 350.000.— дин. те с том вриједности не би била довољно осигурана њевина тражбина на другом мјесту т. ј. за хипотеке од 160.000.— дин.

Та банка и све друге подијељују критички и на реалној бази хипотекарне зајмове највише до половине вриједности дотичног објекта.

Ако дакле хипотека на првом мјесту износи 160.000.— дин., а на другом 120.000 дин. док сам објекат вриједи 350.000.— дин. то онда није поступано исправно, прописно, и опрезно.

Међутим је иза тога почињена још већа неопрезност, може се рећи груба немарност.

Градска благајна исплатила је зајмопримцима одобрени им зајам, а да уопће на њиховим некретностима није поведена укњижба, права залога ни на седмом мјесту, и камо ли на првом или другом мјесту.

Проведена је укњижба истом 10-I 1933, на седмом мјесту након исплате позајмљене главнице и издања налога Кр. банске управе Дравске бановине у Загребу, који је уследио на пријаву више грађана.

Њихове су некретности оптерећене:

1 са 160.000.— дин. на корист Државне хипотекарне банке,

2 са 30.000.— дин. на корист Занатске банке,

3 са 50.000.— дин. на корист сенчанског млина на ваљке;

4 са 50.344.— дин. 50 п. на корист Божи-дара Дозета,

5 са 44.000.— дин. на корист Милоша Кан-трге и

6 са 26.846.— дин. на корист државног сра-ра, дакле укупно са Дин. 355.190.50 п.

Сматрамо, да је за ово сваки коментар сувишан. Али ни ово још није све.

Убошка заклада нема расположиве готовине, те је градско начелство проти јасним прописима споменути вајам избројило из коморске благајне, у којој такођер нема обзиром на данашње тешке прилике обиља.

5 Градска муњара према пријашњем и досадањем статуту овлашћен је ускратити својим муштеријама добаву струје, ако оне не удоволе својим плаћевним дужностима.

Она је то увијек до сада и нишла, а тим је поступком постигла сврху најбрже и најуспешније.

Садање градско заступство крај јасне спомену-те установе избарало је други начин наплаћивања својих тражбина.

Оно је стало судбено утуживати од реда све дужнике муњаре по градском заступнику Дру Ни-кици Бадовинцу не имајући код тога у виду, да се овим начином наплаћивања долази много касни-је до сврхе, те да се тиме проузвучују големи трошкови грађанима и муњари.

Није код тога узет у обзир на садање тешке економске прилике ни највећи бошкет дужника муњаре.

Главни је, да се утужи и.....

Већ до данас предано је овдашњем котарском суду 30 тужби, а 70 до 80 има се ових дана пре-дати.

Слично је код градске штедионице.

6 Посве је разумљиво, да је цијело грађан-ство оваквим поступком градског заступства било изненађено и силно незадовољно, те да не може у њега имати ни труна повјерења.

То јд пак реалог, да су многи грађани, који имаду улошке код градске штедионице, исте одка-вали, јер нису могли трпјети, да им садање за-ступство управља њиховом властитом имовином, а услјед ових отказа дошла је штедионица у тешки положај, те се је послужила цитираном уредбом.

Тврдимо, да до откава уложака и употребе спо-менуте уредбе не би било никада дошло у нашој градској штедионици, да није било описаних чина.

Из наведеног произлази да досадањи рад град-ског заступства, не само да није био у интересу градске опћине, него је исте битно оштетио у ма-теријалном и моралном погледу, те тако изазвао једнодушно неповјерење и протесте цијелокупног грађанства.

Најављивана т. зв. реорганизација градске уп-раве, а нарочито градске муњаре проведена је тако, да персонални трошкови нису снижени што је на-водио имала бити те реорганизације, него су по-вишени и креирана нова непотребна намјештења. — Резултат је показао да се ишло само за тим, да непоудне буде, а иначе дугогодишње и вријед-не намјештенике и чиновнике без икаквог оправ-даног разлога лиши круха и егзистенције, а мје-сто њих поставе рођаци градских заступника ве-ћином невјеште особе, које али имаду ту врлину, да су у милости данашњих управљања градском оп-ћином, који управљају тако, као да су у истину неогворни и апсолутни господари градске оп-ћине и градских намјештеника и као да им је градска опћина препуштена на експлоатацију.

Надодасмо, да се све ово чини у нашем граду по људима, који се изричито позивају за аутори-тет Баш и осталих високих фактора у држави и говоре да све то чине по овласти и са знањем ових фактора, акопрем смо ми увјерени да ти фак-тори о свему томе ништа не знаду.

Ово су жалбе у имо 100% независних гра-ђања, дикемо најодлучнији протест против овак-вој неваљаној проузаконитој и несоцијалној уп-рави у град кој опчини и стављајући ово до зна-ња вама, Господине Министре, молимо вас, да са-дању градску управу и градско заступство свргне-те, а њезине некоректности и неправде репарирате.

23 фебруара 1933. г.

Народни посланици:

у Геограду.

Никола Петрак
Никола Прека
Др. Никола Никлић
Стјепан Ваљавец
Лојзе Павлич
Јозо Батицаћ.

